

Αρχική σελίδα>Νομοθεσία και νομολογία>Εθνική νομοθεσία Εθνική νομοθεσία

Ιταλία

Η παρούσα σελίδα παρέχει πληροφορίες σχετικά με την έννομη τάξη της Ιταλίας.

Πηγές δικαίου

Στην Ιταλία, όπως σε κάθε σύγχρονη δημοκρατία, το πολιτικό σύστημα βασίζεται στη διάκριση των εξουσιών μεταξύ νομοθετικής, εκτελεστικής και δικαστικής εξουσίας.

Οι πηγές του ιταλικού δικαίου παρέχονται συνήθως από τη νομοθετική εξουσία και επιβάλλονται από την εκτελεστική εξουσία. Η δικαστική εξουσία παρεμβαίνει όταν παραβιάζονται οι νόμοι.

Είδη νομικών πράξεων - περιγραφή

Στην Ιταλία, οι πηγές του δικαίου, με ιεραρχική κατάταξη, είναι οι εξής:

το Σύνταγμα

οι νόμοι (κώδικες και άλλοι κοινοβουλευτικοί νόμοι, περιφερειακοί νόμοι)

οι κανονισμοί

το εθνικό δίκαιο

Ένα δημοψήφισμα μπορεί να αποτελέσει πηγή δικαίου, εάν καταργήσει προηγούμενο νόμο.

Ο νόμος επιδέχεται ερμηνεία και η νομολογία μπορεί να επηρεάσει τις μεταγενέστερες αποφάσεις. Ωστόσο, η νομολογία δεν είναι αυστηρά δεσμευτική, καθώς η Ιταλία διαθέτει ένα σύστημα αστικού δικαίου, στο οποίο το θετικό, γραπτό δίκαιο αποτελεί τον κύριο οδηγό για την ερμηνεία των νόμων.

Το Σύνταγμα είναι η κύρια πηγή δικαίου. Διαθέτει συστατική ισχύ και μπορεί να τροποποιηθεί μόνον μέσω ειδικής διαδικασίας, η οποία είναι πιο πολύπλοκη από εκείνη που απαιτείται για την τροποποίηση κοινών νόμων.

Οι κοινοβουλευτικοί νόμοι προκύπτουν από την Camera dei Deputati (Βουλή των Αντιπροσώπων) και τη Senato (Γερουσία) και πρέπει να επιβάλλονται και να τηρούνται σε ολόκληρη την Ιταλία. Εξαιρούνται οι ειδικοί νόμοι που θεσπίζονται για συγκεκριμένες περιοχές ή συμβάντα – όπως, λόγου χάρη, για τη λήψη μέτρων που ακολουθούν ένα σεισμό.

Οι περιφερειακοί νόμοι ισχύουν μόνον στην επικράτεια της οικείας περιφέρειας και μπορούν να ρυθμίζουν μόνον συγκεκριμένα θέματα.

Σε ορισμένα θέματα, οι περιφερειακοί νόμοι μπορούν να ενσωματωθούν σε κρατικούς νόμους (εφόσον υπάρχουν) ή μπορεί να καταστούν αποκλειστικοί (απουσία εθνικής ρύθμισης), όπως το εμπόριο, η εκπαίδευση, η επιστημονική έρευνα, ο αθλητισμός, οι λιμένες και οι αερολιμένες, η ασφάλεια στην εργασία και τα πολιτιστικά αγαθά.

Οι κανονισμοί περιλαμβάνουν υποβληθείσες κανονιστικές πράξεις, με λεπτομέρειες σχετικά με την επιβολή των νόμων, τόσο εθνικών όσο και περιφερειακών.

Ιεραρχία κανόνων δικαίου

Το δικαιοδοτικό σύστημα της Ιταλίας συμμορφώνεται προς τους διεθνείς και τους κοινοτικούς κανόνες, τόσο εθνικούς όσο και γραπτούς.

Υπάρχει ιεραρχία των πηγών του δικαίου. Σύμφωνα με το κράτος δικαίου, ένας νόμος δεν πρέπει να αντίκειται στο Σύνταγμα και μια παράγωγη νομοθετική πράξη δεν πρέπει να αντίκειται σε μια νομοθετική πηγή.

Θεσμικό πλαίσιο

Όργανα αρμόδια για τη θέσπιση νομικών κανόνων

Συνήθως, τα αρμόδια όργανα για τη θέσπιση νομικών κανόνων είναι η Βουλή και τα περιφερειακά συμβούλια.

Σε ειδικές περιπτώσεις, η κυβέρνηση μπορεί να θεσπίσει νόμους (με επακόλουθη επικύρωση/τροποποίηση από τη Βουλή). Αυτό μπορεί να συμβεί σε επείγουσες περιπτώσεις ή εάν η Βουλή έχει αναθέσει τη σχετική εξουσία.

Οι κανονισμοί εκδίδονται κατά κανόνα από την κυβέρνηση ή τα περιφερειακά συμβούλια και περιέχουν λεπτομέρειες σχετικά με την εφαρμογή των νόμων.

Διαδικασία λήψης αποφάσεων

Η συνήθης διαδικασία θέσπισης ενός νόμου περιλαμβάνει τρία στάδια:

Πρόταση: το προνόμιο αυτό ανήκει στην κυβέρνηση, σε κάθε βουλευτή, σε ομάδες ψηφοφόρων (πολίτες), σε περιφερειακά συμβούλια και σε ορισμένα ειδικά όργανα.

Συζήτηση και ψηφοφορία: πραγματοποιούνται με πολλούς διαφορετικούς τρόπους, ανάλογα με τον εσωτερικό κανονισμό της Βουλής.

Επικύρωση και δημοσίευση: πρόκειται για την επικύρωση από τον πρόεδρο της Δημοκρατίας και τη δημοσίευση στην επίσημη εφημερίδα.

Νομικές βάσεις δεδομένων

Το πρόγραμμα [Normattiva](#) ξεκίνησε τον Μάρτιο του 2010 για να προωθήσει τη μηχανογράφηση και την ταξινόμηση των κρατικών και περιφερειακών διατάξεων που τέθηκαν σε ισχύ από όργανα της δημόσιας διοίκησης, να παρέχει τη δυνατότητα δωρεάν αναζήτησης και κατανόησης των εν λόγω διατάξεων από τους πολίτες και να παρέχει μέσα για τη νομοθετική αναθεώρηση, για την οποία αρμόδια όργανα είναι το Γραφείο του Πρωθυπουργού, η Γερουσία της Δημοκρατίας και το Κογκρέσο των Βουλευτών.

Τα έγγραφα στη βάση δεδομένων «Normattiva» μπορούν να αναγνωστούν σε τρεις μορφές:

στην πρωτότυπη έκδοση που δημοσιεύτηκε στην Ιταλική Επίσημη Εφημερίδα

στην ισχύουσα και εφαρμοστέα έκδοση κατά την ημερομηνία χρήσης της βάσης δεδομένων και

στην έκδοση που ίσχυε οποιαδήποτε προηγούμενη χρονική στιγμή που καθορίζει ο χρήστης.

Όταν ολοκληρωθεί, η βάση δεδομένων θα περιέχει το σύνολο της κρατικής νομοθεσίας με τη μορφή αριθμημένων πράξεων (νόμοι, διατάγματα με ισχύ νόμου, νομοθετικά διατάγματα και άλλες αριθμημένες πράξεις).

Προς το παρόν περιέχει περίπου 75.000 πράξεις, οι οποίες εγκρίθηκαν το 1946 και μετά. Δεν περιλαμβάνει υπουργικά διατάγματα.

Το πρόγραμμα βρίσκεται ακόμα στο στάδιο της ανάπτυξης. Στο μέλλον:

θα υπάρχει η δυνατότητα πλοήγησης σε ολόκληρη τη βάση δεδομένων, μέσω δυναμικών συνδέσμων, από την τροποποιηθείσα διάταξη στο σχετικό άρθρο της επόμενης τροποποιητικής πράξης

η λειτουργία της αναζήτησης θα αναβαθμιστεί ώστε να περιλαμβάνει την αναζήτηση «κατά έννοια», καθώς και κατά σημασιολογική κατηγορία

όλες οι νομοθετικές πράξεις που δημοσιεύθηκαν ενόσω η Ιταλία ήταν βασίλειο (1861-1946) θα συγκεντρωθούν και θα περιληφθούν στο πρόγραμμα

θα περιλαμβάνονται σύνδεσμοι σε όλες τις άλλες δημόσιες νομοθετικές βάσεις δεδομένων, αρχίζοντας με αυτές οι οποίες περιέχουν περιφερειακούς νόμους και κοινοτική νομοθεσία.

Τελευταία επικαιροποίηση: 18/01/2022

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.